

Ο ΚΑΘΕΡΕΠΤΗΣ

ΤΡΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΤΩΝ

ΜΑΡΤΙΟΥ - ΙΟΥΝΙΟΥ 1980

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'

ΑΡΙΘΜΟΣ 4

Ο ΚΑΘΕΡΕΠΤΗΣ

«Ὁποῖος δὲν διακρίθηκε σὲ δικά του ἔργα,
εἶναι ἀνάξιος νὰ κατηγορεῖ ἔργα ἄλλων».

ΤΡΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΤΩΝ

ΑΠΡΙΛΗΣ — ΙΟΥΝΗΣ 1980

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'

ΑΡΙΘΜΟΣ 4

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΓ. ΠΑΥΛΟΥ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΣΤΩΝ

ΔΟΣΤΑ 26.000

ΗΜΕΡΟΜ. 23-1-81

ΑΡΙΘ. 24638

«ΚΑΘΡΕΠΤΗΣ»

ΤΡΙΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ
ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΤΩΝ

Συντάσσεται από 'Επιτροπή

Υπεύθυνος:

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ
Συλλόγου

Γραφεῖα περιοδικοῦ:

Γεωργίου Β' 13 Ἰωάννινα

Τηλεφ. (0651) 28020

Διεύθυνση γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ
περιοδικοῦ «Καθρέπτης»-Ἀλληλογραφία

Θανάσης Α. Πατσούρας

Νεοφ. Δούκα 6 - Ἰωάννινα

Τηλεφ. (0651) - 24164

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Ἑσωτερικοῦ Δρχ.: 300

Ἑξωτερικοῦ Δολ.: 20

ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ —

— ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ:

α) ΙΩΑΝΝΙΝΑ:

ὁ Ταμίας τοῦ Συλλόγου

Κώστας Θ. Νίκου

Μανωλιάσσης 53

Τηλ. (0651) 31.609

β) ΑΘΗΝΑ:

Κώστας Χρ. Γιωτάκης

Ἑλλης 28 - Αἰγάλεω

Τηλ. (01) 5985462

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γιώργος Δ. Ἀναστασίου

Βασίλης Δ. Παπαδημητρίου

Ἀντώνης Δ. Ἀντωνίου

Κώστας Ε. Σιώτος

ΠΑΣΧΑ ΚΥΡΙΟΥ ΠΑΣΧΑ

Ὅλο φῶς, ὅλο Ζωή, ὅλο χαρὰς τραγούδια καὶ φυσικὰ στὸ σου-
βλί ὁ ὀβελίας.

Ἐκεῖ στὸν κῆπο στὸ καταπράσινο γρασιδί μετ' τὸ γραμμόφωνο
στὴ διαπασῶν καὶ τὰ κοριτσόπουλα νὰ στροβολίζονται στὸ ρυθμὸ τῆς
Καραγκούνας καὶ τῆς Γερακίνας.

Οἱ μεγάλοι ἔχουν «δουλειά». Στρυφογυρίζουν τὸ κασιόκι στὴ
σούβλα, τσουγκρίζουν τ, αὐγὰ καὶ πίνουν τὸ σκλουπιώτικο τσίπουρο.
«Χριστὸς Ἀνέστη ἀδελφοί».

στὴ Ὅλοι λάμπουν, γιὰτὶ φωτεινὴ θέλουμε τὴν Ἀνάστασι τοῦ Κυ-
ρίου. Ἀφθονία σὲ ὅλα.

Τὸ δειλινὸ σὰν ἔρθει καὶ τελειώσει ἡ ἀπογευματινὴ λειτουργία,
ὅλοι στὸ χορὸ.

Εἶναι ἡ τρίτη μέρα τῆς Λαμπρῆς καὶ ὁ «γενικός» χορὸς προκαλεῖ
νιούς καὶ γέρους, νέες καὶ γερόντισσες, ἀδελφωμένους στὸ πατρο-
παράδοτο τραγούδι.

«Κάτω στὰ Γερσόλημα, ματάκια - ματάκια

καὶ στὸ Χριστὸν τὸν πάρο, μὲ τὸ Χριστὸς Ἀνέστη».

Τραγουδοῦν ὅλοι μαζί —τραγουδοῦν ξένοιαστα καὶ ὁ ἀντίλαλος
ξεπερνᾷ τὴ χαράδρα τοῦ Ἀραχθοῦ καὶ τὸ φαράγγι τῆς Στενούρας
μέχρι ἀπέναντι στοὺς Χουλιαράδες καὶ τὴ Γκούρα.

Μεγάλο καὶ χαρμόσυνο εἶναι τὸ γεγονὸς τῆς Ἀνάστασι τοῦ
Κυρίου ποὺ συμβαδίζει μετ' τὸν ἐρχομὸ τ' Ἀπρίλη καὶ τῆς Ἀνοιξῆς.

καθρεπτής

επιστολές

Ἀθήναι: τῇ 16-6-80

Π ρ ὀ ς

Τὸ περιοδικὸ «ΚΑΘΡΕΠΤΗΣ»

Συγχαίρω τόσο τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Συλλόγου, ὅσο καὶ τὴν Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν ὡραία πρωτοβουλία νὰ ἀναδιώσουν τὸν «Καθρέπτην» ποὺ ἔτσι ἀποδείχτηκε ἐφτάψυχος καὶ τοῦτο γιατί ὁ καθένας μας, ὁ κάθε Σκλουπιώτης τὸν ἔχει ἀνάγκη, θέλει νὰ τὸν στήνει ἐκεῖ μπροστά του καὶ νὰ καθρεφτίζεται τόσο ὁ ἴδιος, ὅσο καὶ νὰ βλέπει μέσα ἀπὸ τὴ γραμμὴς του νὰ περνάει ἡ ζωὴ τοῦ χωριοῦ του, ὅχι μὲ τὰ στενὰ γεωγραφικά του ὅρια τοῦ Στενοῦ, τῆς Πολιτείας, ἀλλὰ τῶν συγχωρικῶν του σ' ὅλο τὸν κόσμον. Φαντάζεσαι: μὲ τί λαχτάρα θὰ τὸν περιμένουν οἱ ξενιτεμένοι, ὅχι μόνο οἱ πολὺ μακρινοί, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι ἐδῶ γύρω γιὰ νὰ μάθουν τὰ νέα, ἀλλὰ καὶ τὰ παλιά, τὰ σπουδαῖα ἀλλὰ καὶ τὰ ἀσήμαντα, τὰ σοδαῖα μαζί μὲ τὰ εὐτράπελα καὶ νὰ γευθοῦν τὸ ἀξιόλογο σκλουπιώτικο «πνεῦμα». Γιατὶ ἔχουν τέτοιο οἱ Σκλουπιώτες ξέρουν νὰ ἀλληλοπειράζονται ἔξυπνα καὶ χωρὶς παρεξηγήσεις, γιατί διαθέτουν τὴν γνήσια φλέβα τῆς λαϊκῆς θυμοσοφίας.

Ἐποῦτος ὁ ξαναγεννημένος «Καθρέπτης» δὲν μοιάζει: σ' ἐμφάνισή μὲ

τὸν φτωχὸ πρόγονό του, εἶναι πολὺ γιαιστερότερος καὶ περιποιημένος. Ὁμῶς θὰ χρεισθῇ ἀρκετὴ προσπάθεια γιὰ νὰ φθάσει καὶ νὰ ξεπεράσει τὴ σπιρτάδα ἐκείνου τοῦ μοναδικοῦ καὶ ἀνεπανάληπτου «φύλλου». Πολὺ ἐνδοξέρουσα ἡ ὕλη καὶ καταφανὴς ἡ βελτίωσις ἀπὸ τὸ ἓνα τεῦχος στὸ ἄλλο. Εὐλοκρινὴ καὶ θερμὰ συγχαρητήρια καὶ εὐχὲς γιὰ μακροημέρευση.

ΧΡ. Κ. ΠΡΑΜΑΝΤΙΩΤΗΣ

Ἀθήνα 6 Ἰουνίου 1980

Π ρ ὀ ς

Τὸ περιοδικὸ τοῦ Συλλόγου μας

«ΚΑΘΡΕΠΤΗΣ»

Ἰωάννινα

Ἐπῆρα τὰ δύο τεύχη τῆς ἐκδόσεως «ΚΑΘΡΕΠΤΗΣ» καὶ ὁμολογῶ ὅτι: εἶμαι κατενθουσιασμένος.

Συγχαρητήρια, συγχαρητήρια σὲ ὅλους αὐτοὺς ποὺ ἐργάστηκαν καὶ ἐργάζονται: γιὰ τὴν μεγάλη αὐτὴ ἐπιτυχὴ ἐκδοσὴ.

Εὐχομαι νὰ ἀγαπηθεῖ καὶ νὰ διαβάζεται ἀπ' ὅλους τοὺς χωριανούς ὅπου καὶ ἂν ἔρискονται.

Χρ. Δημοσθ. Ἀλεξίου

Μ.χ. Βόδα 215 - Ἀθήνα

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

«Σταφύλι μου κρουστάλλινο»

— Σταφύλι μου κρουστάλλινο, τὰ ποῦ θὰ μείνεις ὁράδου;

— Ἐσὺ γιὰ μένα δὲν πονεῖς, τὰ τί ρωτᾷς ποῦ μένω;

— Ν' ἀνάθεμα καὶ ἂν δὲν πονῶ καὶ ἂν δὲν ἀναστενάλω

καὶ ἂν δὲν κρατῶ τ' ἀδιάρβαστα, ὅσο νὰ σ' ἀνταμώσω.

Βάνω τὸν ἥλιο στὰ βουνά, τὸ σταυραῖτο στοὺς κάμπους

καὶ τοῦ Μαχιοῦ τὸ ὄροσερό, θάνω στὰ παραθύρια.

Παραθυρίτσια μ' ἀργυρά καὶ ἀργυροκαρφωμένα

γιὰ πέστε τῆς κυριούλας σας νὰ ὀγει στοὺς παραθύρι.

— Κυριούλα μας δὲν ἔχ' ἄδεια νὰ ὀγει στοὺς παραθύρι.

Ὀκιάει: φαί τ' ἀφέντη μας, γιόμα νὰ γιοματίσει.

— Δὲν εἶμαι: ν' ὀφιος νὰ τὴν πιῶ, ὁράκος νὰ τὴν ἀδράξω

Ἐγὼς εἶμ' ἓνα καλὸ πουλὶ καὶ ἓνα ἄγριο χελιδόνι.

καὶ ὅπ' εὖρω πέτρα κάθομαι καὶ ὅθ' εἶν' ἱσκιὸς κοιμάμαι

καὶ ὅπ, εὖρω λαγαρὸ νερὸ πατάω καὶ τὸ θελώνω.

Κι' ὅπ, εὖρω κόρη ν' ὁμορφῇ, φιλῶ καὶ ἀπὲ διαδαίνω

καὶ ὅπ' εὖρω κόρη ν' ἀσχημῇ, μουντζώνω καὶ διαδαίνω.

(Τὸ τραγούδι: αὐτὸ σὲ περίπτωσιν πεθαρμένου τραγουδῶνταν καὶ σὰ μοιρολόγι).

«Στῆς Ἀλεξάνδρας τὸ βουνό»

Στῆς Ἀλεξάνδρας... στῆς Ἀλεξάνδρας τὸ βουνό, στῆς Ἀλεξάνδρας τὸ βουνό
κανεῖς δὲν ἀνεβαίνει, κανεῖς δὲν ἀνεβαίνει...

Μουῖδὲ πουλί, μουῖδ' ἄνθρωπος μουῖδ' ἄγριο χελιδόνι.

Ξανθὴ κορὴ τ' ἀνέδρανε πλέγ (x) οντας τὸ γαϊτάνι.

Πλέγ (x) οντας κι ἀναπλέγ (x) οντας καὶ φιλοτραγουδώντας.

Κι ὁ χρυσικός ἀγνάνταυε ἀπὸ ψιλὴ ραχοῦλα

Σέ ἡμάθα ἡμάθα κόρη μου πῶς εἶσαι φιλογνήσσα

—Σέ ἡμάθα ἡμάθα χρυσικὲ πού 'σαι φιλοτεχνίτης

—Αὐτοῦ σοῦ στέλνω κόρη μου, μισὸ σκουλὶ λινάρι.

Νὰ φτιάξεις τριὰ πουκάμισα καὶ τέσσερα μαντήλια.

Κι αὐτοῦ στὰ λαχαρίσματα (ἢ προσχολάσματα) δικό μου μαντηλάκι.

—Αὐτοῦ σοῦ στέλνω χρυσικὲ μικρὸ δραχμάκι ἀσήμι.

νὰ φτιάξεις γκολφι καὶ σταυρό, κουμπὶ καὶ δαχτυλίδι.

κι αὐτοῦ στὰ λαχαρίσματα (ἢ προσχολάσματα) δική μου ἀρραβώνα.

((Οἱ δύο πρῶτοι στίχοι εἶναι γραμμένοι μ' ὅλα τὰ λόγια, ὅπως τραγουδιέται. Οἱ ἄλλοι στίχοι τραγουδιούνται ὅπως αἱ πρῶτοι μὲ τὴν ἐπαναλήψει τους). .

Σημ.: Τὰ τραγούδια γράφτηκαν ὅπως μᾶς τὰ τραγούδησε ἡ Σοφία Ψ. Σπύρου - Κιαφίρη, πρὶν ἀπὸ πολλὰ χρόνια.

Δ. Π.

ΟΙ ΣΚΛΟΥΠΙΩΤΕΣ ΜΑΣΤΟΡΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΥΔΑΡΙΤΙΚΑ

ΚΩΣΤΑΣ Δ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Ὁδοντίατρος

Τὸ Ἀρμελοχώρι εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἄγονα χωριά τῶν Τζουμέρκων. Τὰ λίγα χωράφια ποῦ ἔχει δὲν ἐπαρκοῦν νὰ θρέψουν τόσες ψυχές. Ὅ,τι ἔγινε στὶς πλαγιές μὲ τὰ λίγα ἀμπέλια, ποῦ πῆρε καὶ τὸ ὄνομα,, καὶ μὲ τὰ λίγα χωράφια, εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς μεγάλης ἐργατικότητας τῶν κατοίκων.

Ἡ κτηνοτροφία καὶ αὐτὴ λιγοστή. Καὶ ἔτσι ἡ ἀνάγκη γιὰ ἐπιβίωση ἀνάγκασε τοὺς κατοίκους νὰ στραφοῦν σ' ἄλλα ἐπαγγέλματα. Καὶ πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς νὰ ξενητεutoῦν.

Τὸ κύριο ἐπάγγελμα τῶν χωριανῶν μας ἦταν τοῦ κτίστη, τοῦ μάστορα ὅπως λέγανε.

Καὶ ὅλα αὐτὰ μέχρι τὸ 1945 - 50. Ἀπὸ τὸ 1950 καὶ ἔπειτα ἀρχίζει νὰ ἀλλάζει ἡ ἐπαγγελματικὴ σύνθεση τοῦ χωριοῦ. Οἱ Σκλουπιῶτες στέλνουν τὰ παιδιά τους γιὰ γράμματα. Σήμερα εἶναι τὸ μοναδικὸ χωριὸ στὰ Τζουμέρκα ποῦ ἔχει τόσους ἐπιστήμονες, ἐγκατεστημένους στὴν Ἀθήνα, στὰ Γιάννινα καὶ σ' ἄλλες πόλεις τῆς Ἑλλάδας. Καὶ ἡ μόρφωση δὲν δίνεται ἀπὸ τοὺς γονεῖς μόνο στὰ ἀγόρια ἀλλὰ καὶ στὰ κορίτσια. Καὶ ἔτσι τὸ Σκλοῦπο ἔχει καὶ πολλὲς ἐπιστημόνισσες.

Υπάρχουν ἀκόμη λίγοι τῆς γενιᾶς τοῦ '40 ποῦ ἔχουν τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κτίστη. Ἀλλὰ ὅπως φαίνεται ὕστερα ἀπὸ λίγο τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κτίστη ἀπὸ τὸ Σκλοῦπο θὰ ἐκλείψει.

Οἱ Σκλουπιῶτες μαστόροι ἦταν καὶ εἶναι ἀπὸ τοὺς φημισμένους μαστόρους στὴν Ἠπειρο. Μεγαλοπρεπεῖς καὶ ωραῖες ἐκκλησίες, ὑψηλὰ θαυμάσια καμπαναριά, θολωτὲς γέφυρες καὶ τέλος τὰ ωραιότατα σπιτία τοῦ χωριοῦ μας, εἶναι δημιουργήματα τῶν Σκλουπιωτῶν. Καὶ νὰ σκεφθεῖ κανεῖς, οὔτε ἀρχιτέκτονες οὔτε μηχανικοὶ τοὺς ὡδήγησαν στὸ νὰ δημιουργήσουν αὐτὰ τὰ ἀριστουργήματα τέχνης. Εἶχαν ὁδηγὸ τὴν ἔμφυτη ἰδιοφυΐα τους. Οἱ παράτολμες ὑψηλὲς γέφυρες καὶ τὰ θολωτὰ τόξα στὶς ἐκκλησίες καὶ τὰ καμπαναριά δείχνουν ὅτι εἶναι συνεχιστὲς τῆς Βυζαντινῆς τέχνης καὶ κατὰ τὴν γνώμη μερικῶν ἀρχαιολόγων τῆς ἀρχαίας κλασσικῆς τέχνης.

Στὸ χωριό μας ὑπάρχουν θαυμάσιες κατασκευές ποῦ εἶναι πράγματι ἔργα τέχνης. Νομίζω ὅτι ἡ ἀξιολόγηση αὐτῶν τῶν δημιουρ-

γημάτων είναι έργο τῶν μηχανικῶν καὶ τῶν ἀρχιτεκτόνων πού τὸ χωριό μας ἔχει ἀρκετούς.

Οἱ Σκλουπιῶτες ἦταν πάντα θαυμάσιοι πελεκάνοι. Δουλεύουν τὴν πέτρα καὶ τῆς δίνουν ὠραῖα σχήματα, καὶ ὅλα αὐτὰ μὲ τὸ καλέμι, τὴ γωνιά, τὸ χέρι καὶ χωρὶς τὰ σύγχρονα μέσα.

Οἱ μαστόροι αὐτοὶ ξεχώριζαν γιατί εἶχαν ἔμφυτο καλλιτεχνικὸ ταλέντο.

Στὴν πρόθεσή μου δὲν εἶναι ἡ ἀξιολόγηση τοῦ ἔργου τους, γιατί δὲν εἶμαι ὁ ἀρμόδιος, ἀλλὰ νὰ γράψω λίγα γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὶς συνήθειες τῶν μαστόρων τοῦ χωριοῦ καὶ γιὰ τὴν συνθηματικὴ τους γλώσσα τὰ Κουδαρίτικα.

Γνωρίζω ὅτι μιὰ τέτοια λαογραφικὴ μελέτη χρειάζεται καὶ βοηθήματα καὶ χρόνο, καὶ νᾶσαι εἰδικὸς καὶ ὄχι ἐρασιτέχνης. Ἀλλὰ νὰ ἀναταράξεις τὰ λιμνάζοντα νερά, νὰ κάνεις μιὰ ἀρχή, νὰ κεντρίξεις τὸν ταλαντοῦχο καὶ εἰδικὸ νὰ συνεχίσει, εἶναι καὶ αὐτὸ μιὰ προσφορά.

Μόλις ἔμπαινε ἡ ἀνοιξὴ καὶ ξάνοιγε ὁ καιρὸς, οἱ μαστόροι ἔφκιαναν τὶς παρέες τους καὶ ξεκίναγαν σὰν τὰ ταξιδιάρικα πουλιὰ γιὰ δουλειά. Ἐφταναν σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Μὰ τὰ παλαιότερα χρόνια πήγαιναν στὰ Βλαχοχώρια, στὴν Αἰτωλοακαρνανία, στὸ Καρπενήσι, στὸ Βάλτο καὶ μερικοὶ ἔφταναν στὴν Πελοπόννησο καὶ μακρύτερα.

Πήγαιναν κατὰ κανόνα σὲ πλούσια χωριὰ πού οἱ κάτοικοι ἔφκιαναν μεγάλες οἰκοδομές. Ἡ παρέα ἀποτελοῦνταν ἀπὸ τὸν ἀρχιμάστορα πού ἦταν καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς παρέας. Αὐτὸς διηύθυνε τὸ «μπλούκι», αὐτὸς ἐρχόταν σὲ συμφωνίες μὲ τὸ ἀφεντικὸ καὶ αὐτὸς εὕρισκε πού πρέπει νὰ ταξιδέψουν. Μετὰ τὸν ἀρχιμάστορα ἦταν οἱ ἄλλοι μαστόροι, ἰσάξιοι βέβαια τοῦ ἀρχιμάστορα, ἀλλὰ τοῦτος ἦταν ὁ πιὸ ξύπνιος. Ἦταν ἔπειτα αὐτοὶ πού ἄρχιζαν νὰ μαθαίνουν τὴν τέχνη καὶ τοὺς ἔβαζαν στὸ χτίσιμο στὸ μέσα μέρος τοῦ τοίχου. Τέλος τὰ μουλαροπαῖδια ἦταν τὰ παιδιὰ πού φόρτωναν τὰ ζῶα καὶ μετέφεραν τὰ ὑλικά, τὸν ἄμμο τὴν ἀσβέστι τὶς πέτρες, τὴν πλάκα... καὶ φρόντιζαν γιὰ τὰ ζῶα γενικά.

Τὰ «μαῦρα» τὰ λασποπαῖδια ἔφκιαναν τὴ λάσπη καὶ τὴν πήγαιναν στοὺς μαστόρους πού ἔχτιζαν. Ἦταν ἡ πιὸ κουραστικὴ δουλειά. Ἐβαζαν ἐκεῖ ἐκτὸς ἀπὸ τὰ παιδιὰ πού πρωτόβγαιναν στὸ ἐπάγγελμα καὶ ἐκείνους πού δὲν τοὺς ἔκοβε ἀπὸ τοῖχο.

Ἦταν ἡ πιὸ πικρὴ ἐμπειρία γιὰ τὸν πρωτόβγαλτο. Ἦταν τὸ πρῶτο βάφτισμα γιὰ τὴ σκληραγώγηση τοῦ μελλοντικοῦ μάστορα. Ὁ-

ποῖος δὲν κουβάλησε λάσπη καὶ δὲν ἄκουσε τὶς λοιδωρίες τοῦ μάστορα καὶ ἐκεῖνα.

«Λάσπη τὸ σταυρό σου...»

«Κουνήσου μπασμάδι...»

δὲν μπορεῖ νὰ καταλάβει τὴ σωματικὴ ἐξουθένωση τοῦ λασπόπαιδου.

Τρανὴ μαρτυρία τῆς σκληρῆς δουλειᾶς αὐτῶν τῶν παιδιῶν ἦταν ἡ ἀπειλὴ τῶν μανάδων μας.

«Μὴν διαβάσεις καὶ θὰ σὲ στρώσω ἐγὼ στὴν κοπάνα καὶ βλέπεις πόσα παίρνει ὁ σάκκος...»

Αὐτὸ ἦταν ἀρκετὸ γιὰ νὰ φέρει σὲ Θεογνώσια τοὺς μικροὺς ταρξίες τοῦ χωριοῦ.

Ἐνίοτε ἡ ἐμπειρία αὐτὴ ἦταν καὶ μέσο σωφρονισμοῦ καὶ παιδαγωγικῆς τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων, μὲ ἄριστα ἀποτελέσματα. Ἐὰν κανένα γυμνασιόπαιδο τῶριχνε καὶ λίγο ἔξω στὰ Γιάννινα καὶ ἡ ἐπίδοσή του δὲν ἦταν ἡ πρέπουσα, περνοῦσε ἀπὸ τὸ σχολεῖο τῆς κοπάνας. Μιὰ κουβέντα νᾶλεγε ὁ Γυμνασιάρχης ἢ ὁ καθηγητὴς στὸν σκληραγωγημένο πατέρα, ὅτι τὸ παιδί του ξεστράτισε, τότε τῶκοβε ἀπὸ τὸ σχολεῖο καὶ τῶπαιρνε μαζί του. Ἐχανε βέβαια τὴν χρονιά, ἀλλὰ περνοῦσε καὶ φοβερὲς ταλαιπωρίες. Ὅταν πλησίαζε ἡ ἄλλη χρονιά τὸν ρῶταγε:

— Μήπως θέλεις νὰ ξαναπᾶς σχολεῖο;

Κι ἂν ἔλεγε ναί, τὸν ξανάστελνε. Ἐχομε παραδείγματα παιδιῶν πού ἀρίστευσαν καὶ ἔγιναν καλοὶ ἐπιστήμονες. Καὶ τὴν παιδαγωγικὴ αὐτὴ μέθοδο τοῦ γέρου τὴ διηγούνταν μὲ ὑπερηφάνεια.

Αὐτὴ περίπου ἦταν ἡ παρέα ἢ καλύτερα τὸ μπλούκι, ὅπως τῶλεγαν.

(Συνεχίζεται)

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

1. Ἄκου γέρου συμβουλὴ καὶ παιδεύμενος γνώμη.

2. Ἄντ' πού βλέπει ὁ Θεὸς ὁ λύκος δὲν τὸ πρῶει.

ΑΠΟ ΤΑ ΕΘΙΜΑ ΜΑΣ

(ΜΕΝΤΑΤΙ)

Τὸ Ἀρπελοχώρι, ὄρεινὸ χωριό, ποτὲ δὲν ἦταν εὖπορο. Οἱ κάτοικοί του, ἐκτὸς ὀλίγων, δὲν ἔπαιρναν ἀπὸ τὰ κτήματά τους οὔτε τὸ ψωμί Φανταστεῖτε., νοικοκύρης ὑπολογίζονταν ἐκεῖνος ποὺ ἔπαιρνε ἀπὸ τὰ χωράφια του τὸ καλαμπόκι τῆς χρονιᾶς καὶ εἶχε ἓνα ζευγάρι βέδια καματιά-ρ'κα, λίγα γιδοπρόβατα καὶ ἓνα ἀρπελάκι. Οἱ πολλοὶ ἦταν κτίσιες καὶ παρ' ὅλο, τότε ταξίδευαν 8-9 μῆνες τὸ χρόνο πολλές φορές δὲν κατόρθωναν νὰ οἰκονομοῦν τ' ἀπαραίτητα γιὰ τὴν συντήρηση τῶν οἰκογενειῶν τους.

Φτώχεια λοιπόν. . . , ἀλλὰ ὄχι μὲ τὸ σακί. .

Ἦταν χρονιὲς ἄγονες, ποὺ μερικοὶ γύριζαν ἀπὸ τὸ ταξίδι σιτὸ χωρὶς μὲ λίγα χρήματα καὶ ζοῦσαν μὲ δάνεια.

Αὐτὸ βέβαια δὲν συνέβαινε σ' ὅλους, γιατί οἱ τυχεροὶ κι ἐπιτήδειοι ὑπῆρχαν καὶ τότε ὅπως καὶ πάντοτε.

Πολὺ δύσκολα, μπορούσε ὁ καθένας νὰ δημιουργήσει καλὸ νοικοκυριό καὶ περισσότερο νὰ κτίσει ἓνα σπιτάκι.

Καὶ ὅμως. . . ὅλα γινόνταν μὲ τὴν ἀλληλοβοήθεια, τὸ «μεντάτι» ὅπως τὸ ἔλεγαν.

Ὅταν κάποιος ἀποφάσιζε νὰ κτίσει σπίτι, δὲν ὑπολόγιζε μόνο τίς δυνάμεις του, ἀλλὰ καὶ ὅλους τοὺς χωριανούς ποὺ θὰ τὸν βοηθοῦσαν ἀπλήρωτοι.

Ἐὰν εἶχε τὰ ἀπαιτούμενα χρήματα γιὰ τοὺς μαστόρους, τ' ἄλλα ἦταν εὐκόλα καὶ σίγουρα, "Ὅλα γινόνταν μὲ μεντάτι.

Τὸ μεντάτι γινόνταν τίς Κυριακὲς καὶ τίς γιορτὲς ποὺ ἦταν ἀργία. Ἀποβραδὶς ὁ νοικοκύρης περνοῦσε σ' ὅλα τὰ σπιτία τοῦ χωριοῦ, εἰδοποι-οῦσε πὼς αὔριο θὰ ἔχει μεντάτι γιὰ τὴ μεταφορὰ τῆς πέτρας ἀπὸ τὸ μαντέμι ποὺ ἦταν στὸ Κορφόβουνο π.χ. καὶ παρακαλοῦσε, ἐὰν ἔχουν τὴν καλωσύνη νὰ τὸν βοηθήσουν. "Ὅλοι τὸ πρῶτ' ἡγαιναν σιτὴν ἐκκλησία, ἀναβαν κεράκι, καὶ μετὰ τὴ λειτουργία γύριζαν σπίτι τους νὰ ἐτοιμαστοῦν γιὰ τὸ μεντάτι.

Σὲ λίγη ὥρα χτυποῦσε ἡ καμπάνα, σημάδι ποὺ ἀρχίζει τὸ μεντάτι. "Ὅλοι οἱ ἄνδρες μὲ τὸ φορητὰ ζῶα ὅσοι εἶχαν καὶ οἱ γυναῖκες μὲ τὰ κορίτσια, ντυμένες τὰ συγκούνια, μὲ τίς τριχὲς στὰ χέρια, ξεκινοῦσαν μὲ χαρὰ γιὰ τὸ μαντέμι.

Ἐκεῖ περίμεναν 5-10 ἄνδρες, γεροδεμένοι, γιὰ τὸ φόρτωμα τῆς

πέτρας. Φάλαγγες ἀπὸ φορτωμένες γυναῖκες πηγαινοέρχονταν, χαρού-μενες μὲ τραγούδια καὶ ἀστεῖα. . . Σωστὸ μελισσολόι. . .

Αὐτὸ κρατοῦσε ὥρες, ὥσπου νὰ σηκωθοῦν ὅλες οἱ βγαλμένες πέτρες. . . Μετὰ τὴν τελευταία σιρατιά, ὅλοι συγκεντρώνονταν σιτὴν καλύβα τοῦ νοικοκύρη γιὰ φαγητό.

"Ἐτοιμα τὰ νόστιμα καὶ ἀπλὰ φαγητὰ στὰ τραπέζια καὶ οἱ μα-σιραπάδες γεμᾶτοι ἀπὸ οκλουπιώτικο κοκκινέλι.

"Ἐτρωγαν, τραγουδοῦσαν καὶ πολλές φορές ἔστηναν χορὸ σιτὴν αὐλή, ἐνῶ οἱ εὐχὲς «καλὰ σχολάσματα» ἔδιναν κι ἔπαιρναν. Στοι-πολὺ φτωχοὺς καὶ τὸ χτίσιμο τοῦ σπιτιοῦ γινόνταν πάλι μὲ τὸ μεντάτι.

Τὸ μεντάτι γινόνταν γιὰ ὅλους καὶ πολλές φορές. "Ἀλλοτε γιὰ μεταφορὰ τῆς πλάκας τῆς στέγης ἄλλοτε γιὰ τὴ μεταφορὰ τῆς ξυλείας ἄλλοτε γιὰ τὸ ὄργωμα ἢ τὴ σπορὰ τοῦ χωραφιοῦ τῆς χήρας καὶ τῶν ὀρφανῶν καὶ ἄλλοτε γιὰ τὴν μεταφορὰ τῶν γεωργικῶν προϊόντων ἀπὸ τοὺς ἀγρούς.

Ἀκόμα πολλοί, ιδίως οἱ συγγενεῖς, βοηθοῦσαν στὸ γύρισμα τῶν σταφυλιῶν.

Τὰ βράδια τοῦ Φθινόπωρου ὅσοι εἶχαν πολλὰ καλαμπόκια γιὰ ξεφλούδισμα ἢ κοπέλες ποὺ ἐτοίμαζαν τὰ προικιά τους, καλοῦσαν σὲ βο-ήθεια συγγενεῖς, γειτόνους καὶ φίλους.

Ἐργαζόταν πολλές φορές ὅλη τὴ νύχτα καὶ τελείωναν ὅλες αὐτὲς τίς δουλειές.

"Ἐτρωγαν ἐκεῖ καὶ κάπου κάπου ἔπιναν καὶ κανένα καφέ γιὰ νὰ τῆν τοὺς πιᾶσει ἡ νύστα.

Γέμιζε τὸ σπίτι ἀπὸ γέλια, τραγούδια, ἀστεῖα καὶ πειράγματα. Ζωὴ ἀπλὴ, ἀγνή καὶ χαρούμενη. Χαρὰ Θεοῦ.

Σιγὰ - σιγὰ ὥρως μὲ τὸν καιρὸ, τὸ εὐλογημένο αὐτὸ ἔθιμο τὸ τόσο ὠφέλιμο, ἄρχισε νὰ ξεφτίζει ὥσπου χάθηκε. . . ἔμεινε μόνο νὰ μολογιέται.

«... "Ἀλλάξαν πλέον οἱ καιροί

δὲν εἶναι ὅπως πρῶτα,

ὅλοι κοντὰ ποὺ ζούσαμε

καὶ εἶχαμε μιὰ πόρτα».

ΔΗΜ. ΤΟΛΗΣ

ΣΚΛΟΥΠΙΩΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

Ο ΚΑΘΡΕΠΤΗΣ

Τὸ 1980, θὰ νὰ μείνει: τυχρὸ
 γιατί ἔβγαλε τὸ Σκλούπιω περιδικό.
 Τὸ δνόμασαν «καθρέπτη»
 ὡς οἱ ἰδρυτὲς οἱ πρῶτοι.
 Τώρα... τρίτο φύλλο θγαίνει:
 καὶ πολὺ καλὰ πηγαίνει.
 Ἐμπρὲς, ἔμπρὲς λοιπὸν παιδιὰ
 στείλετε ὅλοι: τὰ γραπτὰ,
 ὅλικο γιὰ τὴ γραφὴ του
 καὶ μαζὶ τὴ σύνταξή του.
 Δασκάλου: μαζ, καθηγητὲς
 ἐπιστήμονες: φοιτητὲς
 ὅλοι: δώστε τὸ παρὸν
 καὶ οὐδαίς, οὐδαίς ἀπὼν...
 Νὰ κρατήσε: καὶ νὰ ζήσε:
 καὶ νὰ τὰ ἑκατοχρονήσε.

Δημ. Τόλης

ΝΟΣΤΑΛΓΙΕΣ

Θέλω τ' ἀψήλου ν' ἀνεβῶ
 ραχοῦλες νὰ περάσω
 καὶ στήν κορφοῦλα τ' Ἀηλιά
 μὲ τὴν αὐγὴ νὰ φτάσω

καὶ μέσ' στὸ γλυκοχάραμα
 στοῦ κούκου τὴ φωνή
 καὶ στ' ἀηδονιοῦ τὸ λάλημα
 ὁ ἥλιος νὰ φανεῖ

καὶ νάταν μεσ' στὰ χέρια μου
 σφιχτὰ νὰ τὸν κρατῶ
 μὴ τύχει: ἢ δύση καὶ φανεῖ
 ὅταν θὰ σέ κοιτάω

Νὰ σέ κοιτῶ νὰ σέ κοιτῶ
 καὶ νὰ μὴ σέ χορταίνω
 Ἄμπελοχῶρι: ὁμορφο
 χωριό μου ἀγαπημένο

Μὲ τὸ ψηλὸ καμπαναριό
 τὰ ὁμορφα σπιτάκια
 τὴ ζηλυτὴ πλατεία σου
 τὰ φιδωτὰ δρομάκια

Μὲ τὸ σχολειό, τὴν Ἐκκλησίαν
 ὅπου δὲν ἔχουν ταίρι:
 λές κι: ὅλα ἐκεῖ σοῦ τὰδαλε
 μέγα ζωγράφου χέρι:

Μὲ τὰ λαγκάδια ἀντικρὺ
 καὶ τὰ νερὰ νὰ τρέχουν
 μὲ τὰ φαράγγια τὰ τρανὰ
 ποὺ τελειωμὸ δὲν ἔχουν

Τὰ ἀμπέλια τὰ πλατύφυλλα
 δίπλα σου ἀπλωμένα
 ὅλα τὸς καταπράσινα
 σταφύλια φορτωμένα.

Ἄμπελοχῶρι: ὁμορφο
 χωριό μου ἀγαπημένο
 νὰ σέ κοιτῶ νὰ σέ κοιτῶ
 καὶ νὰ μὴ σέ χορταίνω

γιατί τῆς μοίρας τὸ στρατὶ
 μὲ ἔφερε στὰ ξένα
 νοσταλγημένο μου χωριό
 πάντα μακριὰ ἀπὸ σένα

Μὰ ἐμένα πάντα ἡ σκέψη μου
 σὰν τὸ πουλὶ πετάει:
 μέσ' στὸ χωριό, τοὺς χωριανούς
 παντοῦνὰ γυρνάει:

Κολότυχοί μου χωριανοί
 καλότυχ: ἀνθρώποι
 ἄχ νάτανε σὰν τὸ χωριό
 ὅλου τοῦ κόσμου οἱ τόποι:

Χ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Σὰς κάνουμε γνωστὸ ὅτι μετὰ τὸ κλείσιμο τοῦ σχολείου μας τὸ ἀρχεῖο καὶ τὸ μαθητολόγιο παραδόθηκαν στὸ Δ)νιὲ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Πραμάντων.

Ὑστερα ἀπ' αὐτὸ γιὰ ὁποιαδήποτε πληροφορία ἢ ἔκδοση πιστοποιητικοῦ σπουδῶν, νὰ ἀπευθύνεσθε στὸ Δ)νιὲ τοῦ παραπάνω σχολείου.

καδρεπτης

επικαιροποιητες

Μεγάλη κοσμοσυρροή παρατηρήθηκε φέτος στο χωριό τις γιορτές του Πάσχα. Γέμισε η εκκλησιά και θύμιζε τόν παλιό καλό καιρό που ήταν όλα του τα σπίτια γεμάτα ανθρώπους, και που οι γυναίκες δεν χώραγαν στο «γυναικείο» και πολλές ανέβαιναν στον «γυναικωνίτη» να παρακολουθήσουν τη θεία λειτουργία.

Αυτός ο κόσμος λοιπόν που ξεκίνησε να κάνει Πάσχα στο χωριό είχε την άτυχία να βρει ένα χειμώνα χωρίς προηγούμενο με δυνατό κρύο και με χιόνι που οι νιφάδες του ήταν σαν τηγανίτες όπως χαρακτηριστικά είπε κάποιος στο μαγαζί!

Παρ' όλα αυτά όμως ήταν όμορφα. Μία όμορφη που την έδινε η γνώριμη εικόνα του χωριού, με την αναμνήσεις του καθενός, τα γελαστά πρόσωπα — καθαρά χωριάτικο στοιχείο — ο χτύπος της καμπάνας, ή γλυκειά φωνή του παπᾶ μας, το «κυργιέλεσον», και τόσα άλλα.

Ο κόσμος άρχισε να φθάνει βασικά από την Μ. Πέμπτη τη δε Μ. Παρασκευή η εκκλησία γέμισε και η «Ζωή εν τάφω» ψάλλθηκε από πολλές παρέες.

Το βράδυ στην Ανάσταση (έδώ σημειώνουμε πώς η Ανάσταση από το 1978 δεν θγαίνει στις 2 τη νύχτα αλλά στις 12 ύστερα από αΐτηση της Κοινότητας και έγκριση από τη Μητρόπολη), φεγγοβόλαγε η εκκλησιά και ο Χριστός Αναστήθηκε σ' όλη τη με-

γαλοπρέπεια και μέσα στους αναστάσιμους ύμνους που έψελνε το εκκλησιασμα μαζί με τον παπᾶ και τους ψάλτες.

Γιὰ χορό στην πλατεία δὲν γινόταν λόγος γιατί και κρύο πολύ έκανε και ζργαζα δὲν υπήρχαν. Την τρίτη όμως μέρα της Λαμπρῆς, παρ' όλα το κρύο, ο κόσμος χόρευε τα πατροπαράδοτα «ματάκια» καθώς και άλλα παλιά τραγούδια σε γενικό χορό.

Ἀξιοσημείωτο γεγονός της φετεινῆς Λαμπρῆς ήταν ο χορός των νέων του χωριού. Οι νέοι μας με ζηλευτή τάξη, οργάνωσαν το βράδυ της Δευτέρας του Πάσχα, χορό στην αίθουσα του Σχολείου μας. Με άφθονο κέφι το όμορφο αυτό γλέντι κράτησε ως το πρωί.

Την Κυριακή το βράδυ έγινε στο Σχολείο προβολή κινηματογραφικών ταινιών από το Σύλλογο με θέματα, το χωριό, την εκδρομή στη Βουλγαρία και το κόψιμο της πίτας (ο Σύλλογος διαθέτει δική του μηχανή λήψης και προβολῆς από το 1979). Η προσέλευση των χωριανών για την παρακολούθηση ήταν τέτοια που έγιναν δυο προβολές, μία για τους άνδρες και μία για τις γυναίκες.

Ἀξίζει να αναφερθεί έδω ότι η φιλοσταριά του Πάνου Πραμαντιώτη λειτούργησε κανονικά και φαίνεται πώς θα πετύχει στην άπυστολή της. Ἐντύπωση προκάλεσε σ' όλους, ο ά-

διανόητος για την περιοχή εξοπλισμός της.

Αυτά σε γενικές γραμμές από την φετεινή Λαμπρή στο χωριό, όπου η μεγάλη κοσμοσυρροή έδωσε την άφορμή να γίνουν πολλές συζητήσεις και να δεθούν υποσχέσεις για το ξανανάμωμα στο χωριό τις μεγάλες γιορτές.

Τα τελευταία χρόνια η γιορτή της Ἁγίας Τριάδας παίρνει μορφή πανηγυριού. Ἐτσι και φέτος πολλοί Σκλουπιώτες μαζεύτηκαν στο γραφικό εκκλησιάκι, όπου παρακολούθησαν την θεία λειτουργία.

Όταν απόλυσε η εκκλησία, σιγήθηκε χορός με όργανα που ήρθαν από τους Ραφτιναίους. Το γλέντι συνεχίστηκε στο χωριό, όπου η ταβέρνα του Πάνου Πραμαντιώτη πρόσφερε έκλεκτο μεζέ και ποτά. Οι Σκλουπιώτες έφαγαν, ήπιαν και τραγούδησαν παλιά σκλουπιώτικα τραγούδια. Ἀκολούθησε χορός στην χωραφιά με πολύ κέφι μέχρι το σούρουπο.

Στά Γιάννη παρατηρείται μεγάλη αθλητική κίνηση με σκοπό τη δημιουργία μιας δυνατής ποδοσφαιρικής

ομάδας και μιας ομάδας βόλεϋ. Για την συγκρότηση της ομάδας διεξάγονται ήδη κάθε Σαββατοκύριακο αγώνες στο γήπεδο Σταυρακίου μεταξύ των χωριανών μας νέων κάτω των 30 χρονών και των «νέων» άνω των 30. Οι νέοι με την δύναμη και οι «νέοι» με την πείρα τους κάνουν τα παιγνίδια ενδιαφέροντα. Τα παρακολουθούν δε και χωριανοί μας θεατές που διασκεδάζουν με αρκετές άστειες φάσεις.

Οι αγώνες γίνονται με όλους τους κανονισμούς και με επαγγελματία διαιτητή (Γιώργος Κων. Τζοδόρας). Κατά σύμπτωση τα μέχρι στιγμῆς σκόρ λήξαν ισόπαλα.

Για την ιστορία αναφέρουμε αυτούς που παίρνουν μέρος στην ομάδα των άνω των τριάντα. Πάνος Παπαδημητρίου (τερματοφύλακας), Νίκος Ἀλ. Ἀναστασίου, Χρήστος Ε. Σιώτος, Νίκος Σ. Ἐξάρχος, Γιώργος Ε. Σιώτος, Ἰωάννης Ε. Παπαϊωάννου, Παντελής Χαρ. Μπαλωμένος, Κώστας Ε. Σιώτος, Χριστόφορος Ἀπ. Κόκκινος, Νίκος Ι. Βλάχος, Κώστας Δ. Νουτσόπουλος, Νίκος Ι. Φέροντας, Βασίλης Δ. Παπαδημητρίου, Νίκος Δ. Σιώτος, Μιχάλης Δ. Νουτσόπουλος, Νίκος Χρ. Βλάχος.

Πάντως καλή διαπίστωση είναι πώς η «χωραφιά» ανέδειξε πάρα πολλά ταλέντα που δεν αξιοποιήθηκαν...

1η ΙΟΥΝΙΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Η 1η Ιουνίου γιορτάζεται παγκόσμια σάν μέρα του παιδιού. Πέρσι το 1979 γιορτάστηκε σάν έτος του παιδιού σ' όλο τόν κόσμο.

Στις 20 Νοέμβρη του 1959 στην Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ ψηφίστηκε ή Διακήρυξη για τὰ δικαιώματα του παιδιού. Οι βασικές αρχές τής διακήρυξης αναφέρονται στην υλική, πνευματική και ήθική ανάπτυξη των παιδιών.

Η διακήρυξη των δικαιωμάτων του παιδιού θέλει τὰ παιδιά νά μεγαλώσουν και νά ζήσουν σ' ένα κόσμο χωρίς άγχος, με τήν φροντίδα και τήν αγάπη τής κοινωνίας, μόρφωση για όλα τὰ παιδιά χωρίς ανάγκη για δουλειά, νά ζήσουν σ' ένα κόσμο ειρηνικό χωρίς πολέμους.

Τὰ ίδια περίπου θέλει και ένα παιδί τής Αθήνας, όταν τὸ ρώτησαν τί ήθελε ν' αλλάξει στή ζωή του, πῶς ήθελε τόν κόσμο, ἀπάντησε: «Θέλω νά μὴν φτιάχνουν συνέχεια όπλα, γιατί έμεις φοβόμαστε τόν πόλεμο. Νά μαθαίνουμε καλύτερα γράμματα στό σχολείο. Θέλω παιχνιδοπαύς για νά μπορώ νά παίξω, νά κάνω ποδήλατο χωρίς φόβο πῶς θά με πατήσει κανένα αυτοκίνητο. Θέλω νά ζήσω εὐτυχισμένος, ὅπως όλα τὰ παιδιά του κόσμου, σ' ένα κόσμο ειρηνικό».

Αλλά παρ' ὅτι πέρασαν τόσα χρόνια ἀπ' τήν διακήρυξη των δικαιωμάτων του παιδιού, παρ' ὅλες τίς ἀφιερώσεις και τίς γιορτές για τὰ παιδιά ή αγά-

πη και ή φροντίδα γι' αὐτὰ δὲν ὑπάρχει. «Τὰ παιδιά συγκαταλέγονται μεταξύ των εἰδῶν πού κινδυνεύουν» ὅπως εἶπε ή Γιούνιςφ.

Παρακάτω θά δοῦμε μερικά στατιστικά στοιχεία, διεθνῇ, πού φαίνεται καθαρά τὸ «ἐνδιαφέρον» τής κοινωνίας για τὸ παιδί.

— Δέκα πέντε ἑκατομμύρια παιδιά πεθαίνουν κάθε χρόνο στίς ὑπὸ ἀνάπτυξη χώρες και πέντε ἑκατομμύρια στίς ἀναπτυγμένες.

— Πέντε χιλιάδες Ἀμερικανόπουλα ἀποκτενοῦν κάθε χρόνο.

— Τριακόσια πενήντα ἑκατομμύρια μαστίζονται ἀπὸ πείνα σ' ὅλο τόν κόσμο.

— Υπολογίζεται ὅτι τὸ 40% των σπαστικών παιδιῶν και τὸ 80% των τυφλῶν μποροῦν νά προληφθοῦν ἀν ἐφαρμοσθεῖ σωστά ή προληπτική ὑγίεινή.

— Μὲ στοιχεία τής Διεθνούς Ὀργάνωσης Ἑργασίας (ΔΟΕ) πού ἐδρεύει στή Γενεύη σ' ὅλο τόν κόσμο ἐργάζονται πάνω ἀπὸ 25 ἑκατομμ. παιδιά κάτω των 15 χρονῶν. Ἐκατομμύρια ἀπ' αὐτὰ ἐργάζονται κάτω ἀπὸ φοβερές συνθήκες για τήν ηλικία τους μέσα στά ἐργαστήσια ὅπου οἱ πρέσες κόβουν δάκτυλα, ή ἀτμόσφαιρα δηλητηριάζει τὰ πνευμόνια τους.

— Πολλὰ παιδιά σ' ὅλο τόν κόσμο ὑποσιτίζονται, ζοῦν και μεγαλώνουν κάτω ἀπὸ ἄθλιες συνθήκες στήν ἀμάθεια και τήν ἀγραμματοσύνη.

Υπάρχει ἀνάγκη σήμερα ή κοινωνία

νά νά φροντίσει: γι' αὐτὰ παιδιά, γιατί εἶναι: ή ζωή και ή ἐλπίδα του κόσμου. Ἰδιαίτερα κάθε κοινωνία, κάθε πολιτεία νά φροντίσει: νά δώσει: παιδεία, κοινωνική ἀσφάλιση, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη δημιουργία παιδικῶν σταθμῶν και ἱδρυμάτων, χωρίς διακρίσεις.

Ὁ Σύλλογος των Ἀπανταχῶ Ἀμπελοχωριτῶν πέρσι γιόρτασε στό χωριό μας τὸ ἔτος το παιδιού, σέ μιὰ ωραία ἐκδήλωση.

Ἐμεις μέσα ἀπὸ τίς στήλες του περιοδικῶ «ΚΑΘΕΡΕΠΤΗΣ» θέλουμε νά θυμίζουμε ὅτι ή 1η Ιουνίου εἶναι: μία παγκόσμια γιορτή ἀφιερωμένη στό παιδί, σ' αὐτὸ πού πρέπει: νά φροντίζουν ὅλες οἱ κοινωνίες νά μπορεί νά μεγαλώσει μέσα σ' ένα κόσμο χωρίς ἄγχος και πολέμους μέσα σ' ένα κόσμο ειρηνικό.

Γιώργος Δ. Ἀναστασίου
Ἑκπ) κὸς Τεχ) γὰς Π.λ. Μηχανικός

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Νοῦς τετράγωνος

— Εἶναι: ένα καλὸ ἄλογο. Μπορεῖ νά τρέξει 10 χιλιόμετρα χωρίς νά σταματήσει. Θέλεις νά τὸ ἀγοράσεις;

— Δὲν μοῦ κάνει. Εἶρες... κατοικῶ ὀχτῶ χιλιόμετρα μακριά ἀπὸ τὸ μέρος πού ἐργάζομαι κι ἔτσι ἀν τὸ ἀγοράσω θά εἶμαι: ὑποχρεωμένος νά γυρίσω πίσω δυὸ χιλιόμετρα με τὰ πόδια.

Λογικόν

— Ὁ Δεκανέας: "Όταν σημαδεύεις γιατί κλείνεις τὸ ἑνα μάτι;

— Ὁ Νεοσύλλεκτος: Γιατί ἀν τὰ κλείνῃς και τὰ δύο δὲν θάβλεπα.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Ὁ δαίμονας του τυπογραφείου ἔβαλε τήν οὐρά του και στό περιοδικό μας. Ἔτσι στό προηγούμενο τεύχος μας ἔγιναν τὰ παρακάτω τυπογραφικά λάθη τὰ ὁποῖα σᾶς παρακαλοῦμε νά διορθώσετε μόνοι σας.

1.— Σελ. 6 στήλη δεύτερη γράφεται: ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΠΑΤΣΟΥΡΑΣ ἀντὶ του σωστοῦ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΩΣΤΑΔΗΜΑΣ.

2.— Σελ. 24 (ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΗΛΗ) γράφεται: χρονολογία θανάτου του Στ. Ἀλεξίου ή 19 - 1 - 1989 ἀντὶ του σωστοῦ 19 - 1 - 1980.

Η ΣΤΗΛΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Τὸ Δ.Σ. τοῦ Συλλόγου Ἀμπελοχωρίου εὐχαριστεῖ τὸν κ. Νομάρχην γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον ποὺ ἔδειξε γιὰ τὸ δρόμο Ἀμπελοχωρίου - Πολίτσα κατὰ τὴν πρόσφατη ἐπίσκεψή του στὸ Γραφεῖο.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Οἱ ἀσχήμες καιρικὲς συνθήκες ποὺ ἐπικράτησαν στὸ φετινὸ Πάσχα δὲν ἐμπόδισαν τὸ σύνολο τῶν χωριανῶν μας, ποὺ κατοικοῦν στὰ Γιάννινα καὶ στὴν Ἀθήνα, νὰ μεταδοῦν στὸ χωριό, γιὰ νὰ τσουγκρίσουν τὰ Πασχαλινὰ ἀυγά τους καὶ νὰ ξεχάσουν ἔστω καὶ γιὰ λίγες τὲς πολυθρόνες πόλεις, ποὺ ζοῦν.

Τὴν πρώτη μέρα τοῦ Πάσχα καὶ στὴν αἴθουσα συνεδριάσεων τοῦ Σχολείου μας, ἔγινε κινηματογραφικὴ προβολὴ ἀπὸ τὴ δραστηριότητα τοῦ Συλλόγου ἀπὸ τὸν περασμένο χρόνο.

Ἐπειδὴ ἡ συμμετοχὴ τῶν χωριανῶν ἦταν καθολικὴ καὶ λόγω τοῦ περικοπισμένου χώρου τῆς αἴθουσας ἡ προβολὴ ἔγινε σὲ δύο φάσεις.

Ὅλοι οἱ χωριανοὶ καὶ ἰδίως οἱ γέροντες τοῦ χωριοῦ μας ἀποχώρησαν κατενθουσιασμένοι ἀπ' ὅσα εἶδαν καὶ παρακάλεσαν τὸ Δ.Σ. νὰ πραγματοποιεῖ συχνὰ παρόμοιες ἐκδηλώσεις ἐνημερώσεως στὸ χωριό.

Τὴ δευτέρη μέρα τοῦ Πάσχα καὶ μὲ πρωτοβουλία τῶν νέων τοῦ χωριοῦ μας διοργανώθηκε ἕνα θαυμάσιο γλέντι.

Γονεῖς τῶν παιδιῶν, ξένοι ἀνθρω-

ποι μικρὰ παιδιά ὅλοι ἔτρεξαν νὰ βοηθήσουν γιὰ τὴν ἀρτιότερη καὶ καλύτερη ὁργάνωση τοῦ χοροῦ.

Πρὶν ἀρχίσει τὸ γλέντι χαιρετήσαν τὴν ἐκδήλωση τῶν νέων, ὁ Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου ἐκ μέρους τοῦ Δ.Σ. καὶ στὴ συνέχεια ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος ἐκ μέρους τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων οἱ δύο Πρόεδροι τόνισαν: «Χαιρετίζουμε μὲ ἐνθουσιασμό τὴν πρωτοβουλία αὐτὴ τῆς νεολαίας τοῦ χωριοῦ μας, γιὰ τὴν ἀποψινὴ ἐκδήλωση, ποὺ εἶναι ἀνεξάρτητη τῆς οἰκογενειακῆς προέλευσης, ἀνεξάρτητη πολιτικῆς ἑκφρασεως... τέλος εὐχέσθηκαν τὴ συνέχισι τοῦ θεσμοῦ αὐτοῦ καὶ τὴ μετάδοσι στοὺς μεταγενέστερους. Στὴ συνέχεια ἀντιπροσωπεῖα μικρῶν παιδιῶν ἡλικίας κάτω τῶν 12 ἐτῶν προσέφεραν συμβολικὰ μικρὰ ποσὰ χρημάτων καὶ τοὺς εὐχέθηκαν καλὴ διασκέδασι.

Μέλος τῆς ὁργανώσεως Ἐπιτροπὴς τοῦ χοροῦ, εὐχαρίστησε ὅλους ὅσους συνέβαλαν στὴν ὁργάνωση τοῦ χοροῦ καὶ ἀνέπτυξε μὲ λίγα λόγια τοὺς ἀπώτερους σκοποὺς ποὺ ἐξυπηρετεῖ ὁ χορὸς τῶν νέων τοῦ χωριοῦ μας.

Πρωτομαγιάτικη ἐκδρομὴ πραγματοποιεῖται ὁ Σύλλογός μας στὸ φυλάκιο Κακαβιάς - Κτίσματα. Πάνω ἀπὸ 130 μέλη τοῦ Συλλόγου ἔλαβαν μέρος στὴν ἐκδρομὴ αὐτή.

Κατ' ἀρχὴν τὰ μέλη πέρασαν λίγες

εὐχάριστες ὥρες συντροφιά μὲ τοὺς φρουροὺς τῆς πατρίδας μας καὶ ἀφ' οὗ προσέφεραν σὲ ἐνδειξὴ ἀγάπης, συμπολιτικὰ δῶρα ὁλοκληρώσαν τὴν πρωτομαγιάτικη ἐκδήλωση στὸ ὁμορφό χωριό τοῦ Πωγωνίου, τὰ Κτίσματα, ὅπου παρέμειναν, διασκεδάζοντες ὅλη τὴν ὑπόλοιπη μέρα. Ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τοῦ Συλλόγου τόνιστηκε ἡ ἱστορικὴ σημασία τῆς μέρας αὐτῆς καὶ τὸ καθήκον τοῦ κάθε ἐργαζόμενου, πρὸς αὐτοὺς ποὺ πρῶτα πάλαψαν γιὰ τὰ δικαιώματα τῆς ἐργατικῆς τάξης.

Πρωτομαγιάτικη ἐπίσης ἐκδρομὴ στοὺς Δελφούς πραγματοποιήθηκε καὶ τὸ κλιμάκιο τοῦ Συλλόγου μας, ποὺ ἐδρεύει στὴν Ἀθήνα. Καὶ ἐκεῖ ὑπῆρξε μεγάλῃ συμμετοχὴ τῶν μελῶν καὶ πάνω ἀπὸ 100 ἄτομα ἔλαβαν μέρος στὴν ἐκδήλωση αὐτή.

ΕΚΤΕΛΟΥΜΕΝΑ ΕΡΓΑ

1. Γιὰ τὸ δρόμο Κτιστάδων - Ἀμπελοχωρίου ἡ Νομαρχία Ἰωαννίνων διέθεσε 1.000.000 δρχ. ἀπὸ τὸ Περιφερειακὸ Πρόγραμμα Δημοσίων Ἐπενδύσεων.

Μὲ τὴν πίστωση αὐτὴ ἀσφαλτοστρώθηκε ἕνα τμήμα τοῦ δρόμου ἀπὸ Κτιστάδες μέχρι Διάσελο (περίπου 1.000 μ.).

Ἐπίσης ἀσφαλτοστρώθηκε καὶ ἕνα τμήμα δρόμου μέσα στὸ Ἀμπελοχωρίο.

Ἀπὸ τὴ στήλη αὐτή, εὐχαριστοῦμε τὸ Δ) ντὴ Τεχνικῶν Ὑπηρεσιῶν Κ. Βήχας ἐπιθεωρητὴ Δ.Ε. γιὰ τὸ ἀμέριστο ἐνδιαφέρον του καὶ τὸν ἀνάλογο κατασκευαστὴ τοῦ ἔργου συγχωριανό μας Γιάννη Παπαϊωάννου.

Ἐλπίζουμε ἡ Νομαρχία Ἰωαννίνων τὸ ἐρχόμενο ἔτος νὰ ἐγκρίνει σχετικὴ πίστωση γιὰ τὴ συνέχισι καὶ ὁλοκληρώσι τῆς ἀσφαλτοστρώσεως τοῦ δρόμου.

2. Ἡ Νομαρχία Ἰωαννίνων, διέθεσε πίστωση 500.000 δρχ. γιὰ τὴν ἐπισκευὴ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὁδραγωγείου τῆς Κοινότητος. Ἀπὸ ὅτι μᾶς εἶπαν οἱ ἀρμόδιοι πρόκειται νὰ συνταχθεῖ μελέτη γιὰ τὴν ἀλλαγὴ τμήματος πλαστικῶν σωληνώσεων τοῦ ἐξωτερικοῦ ὁδραγωγείου μὲ σκοπὸ νὰ ἀντικατασταθοῦν μὲ σιδεροσωληνές.

3. Ἐανάρχισαν καὶ πάλι φέτος οἱ ἐργασίες γιὰ τὴν ἀποπεράτωσι τοῦ δρόμου πρὸς Πολίτσα.

Ἡ Κοινότης διέθεσε γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ 100.000 δρχ. γιὰ τὴν προμήθεια ὕδρων καυσίμων.

Τὸ Δ.Σ. καὶ τὰ Μέλη τοῦ Συλλόγου εὐχαριστοῦν τὸ συγχωριανό μας Χρήστο Δημοσθένους Ἀλεξίου γιὰ τὴν διέθεσι τὸν προσηγητὰ καὶ πέρυσιν καὶ φέτος γιὰ τὴ διάνοξη τοῦ δρόμου.

Ἐπίσης εὐχαριστεῖ τὸν κ. Λευτέρη Καλογιάννη ὁ ὁποῖος ἔθεσε στὴ διάθεσή μας τὸν χειριστὴ τοῦ προσηγητῆρα.

Ἦδη ὁ δρόμος σὲ λίγες μέρες τελειώνει χάρις στῇ φιλότιμῃ προσπάθειᾳ τοῦ ἐξαιρετοῦ χειριστῆ.

Γιὰ τὴν ἐξέδρασι πιστώσεως πρὸς ὁλοκληρώσι τοῦ ἔργου, ὁ Πρόεδρος τοῦ χωριοῦ μας, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀδελφότητος Ραφτανάκων καὶ τὸ Προεδρεῖο τοῦ Συλλόγου μας, ἐπισκέπτηκαν τὸν κ. Νομάρχην καὶ ἀφ' οὗ ἐξέθεσαν τὸ ὅλο θέμα τὸν παρακάλεσαν νὰ συμβάλει καὶ ἡ Πολιτεία στίς

προσπάθειές μας προκειμένου να ολοκληρωθεί ο δρόμος προς την Πολιτσα.

Για το σκοπό αυτό του επέδωσαν το παρακάτω έγγραφο.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΟΥ

Αμπελοχώρι 16 Ιουνίου 1980

Αριθ. Πρωτ. 147

Π Ρ Ο Σ

Διεύθυνση Γεωργίας

Ιωάννινα

ΘΕΜΑ: Περί χορηγήσεως πιστώσεως για τη διάνοιξη αγροτικής οδού προς Πολιτσα.

— — —

Σας κάνουμε γνωστά τα κάτωθι:

1) Στη θέση «Πολιτσα» της κοινότητάς μας υπάρχει αγροτική περιοχή 250 - 300 στρεμμάτων ή οποία απέχει περί τα έξι χιλιόμετρα από την κοινότητα Αμπελοχωρίου.

2) Με έξοδα της κοινότητας και με συμμετοχή του Συλλόγου, χρησιμοποιώντας και ιδιωτικό προωθητήρα που μας διέτεθη δωρεάν από τον συγχωριανό μας Χρ. Αλεξίου, διανοίξαμε περί τα τρία (3) χιλιόμετρα.

3) Έπειδή η κοινότητά μας

είναι έντελως άπορη και είναι αδύνατο έξ ιδίων πόρων να αντιμετωπίσει τα έξοδα προμηθείας καυσίμων για τη συνέχιση της διανοίξεως, σας παρακαλούμε θερμά όπως εξετάσετε τη δυνατότητα επιχορηγήσεως της κοινότητας με το ποσό των 100.000 δραχμών τουλάχιστο έκ προγράμματος άπόρων κοινοτήτων ή του περιφερειακού προγράμματος Δ.Ε. έτους 1980, προκειμένου να ολοκληρωθεί ή προσπάθειά μας και δοθεί στην καλλιέργεια μία σοβαρή έκταση ή οποία μένει ανεκμετάλλευτη έπειδή δεν συνδέεται με άμαξιτό δρόμο.

Δέν παραλείπουμε να σας αναφέρουμε ότι για τον αγροτικό αυτό δρόμο, έχει συνταχθεί από το Τεχνικό Γραφείο Ν. ΚΑΛΛΑΝΤΑΡΙΔΗ τεχνική μελέτη από πιστώσεις της ύπηρεσίας σας, τη χάραξη της οποίας τηρούμε με σχολαστικότητα.

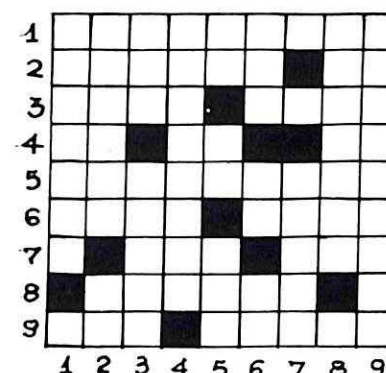
Συνημμένα σας υποβάλλουμε σχεδιάγραμμα στο οποίο απεικονίζεται ή περιοχή Πολιτσας και ο προς διάνοιξη δρόμος.

Ο Πρόεδρος της Κοινότητας

Υ. Σ.

Λάβαμε την διαβεβαίωση του κ. Νομάρχη ότι ή Δ) νση Γεωργίας πολύ σύντομα θα μάς ενισχύσει με το ποσό των 100.000 δρχ.

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΓΙΑ ΣΚΛΟΥΠΙΩΤΕΣ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

1. Σκλουπιώτικη τσιπουριά
 - 2α. Με το ένα...είμαστε στο NATO
 - β. Άνάποδη... μούντζα
 - 3α. Ύπηρχε κα ιτέτοις συμμαχία
 - β. Αγροτικά εργαλεία (αντίστροφα)
 - 4α. Σήμα Τροχίας στον πισινό τωνφορτηγών
 - β. Άρθρο
 - γ. Βυζαντινή νότα (αντίστροφα)
 5. Παράγει τις καλύτερες γιομάτες αλλά και άπαχη γυναίκα
 - 6α. Είναι πολύ χαρά αυτή ή... στολή (αντίστροφα)
 - β. Έχει και την έννοια της δεξιμής (αντίστροφα)
 - 7α. Σήμα αυτοκινήτου διεθνών μεταφορών
 - β. Ό αριθμός 16
 8. Κυκλοφορεί μόνο τη νύχτα (αίτ.)
 - 9α. Κτήμα του δ... «Καθρέπτης» (άρχινα)
 - β. και ποιός Σκλουπιώτης δεν την ...κουδάλιζε
- ΚΑΘΕΤΑ
1. Τι είναι αυτό που λαλεί... χει-

μόνα, καλοκαίρι στον πλάτανο της χωραφιάς;

- 2α. Καφέσγ:α ...νευρικούς
- β. Όλα τα άρσενικά είναι γραμμένα σ' αυτά τα κιτάπια (άρχινα)
- 3α. «Τα πάντα...» έλεγε ο Ήράκλειτος
 - β. Συνηθισμένο δέντρο το συχωριού αλλά κουδαρίτικα... θρωμάει
4. Τόπος ...αναπαύσεως
- 5α. Τα τελευταία από το το...Σκλουπο
 - β. Μουσική νότα
 - γ. Στρατιωτικά σπίτια
- 6α. Αναδιπλασιαζόμενοξεπουλάει
 - β. Φωνήεντα που θυμίζουν Άρτα.
 - γ. Μουσική νότα
7. Άν δεν τ' ακούσει ο Δεσπότης δεν γίνεσαι... παπάς
8. Ήρωας του '21
9. Δέν άνήκει σε κανέναν ...νομικά ή φοβάται μήπως μείνει: για το ...ράφι.

ΛΥΣΗ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

- 1) ΡΟΚΙΣΙΟ 2 ΛΑΚΚΑ 3) α-ΚΡΑΣΙΑ, β-ΣΑ 4) α-ΑΟΣ, β-ΡΑ-Ι-Χ
- 5) α-ΙΤΙΑ, β-ΝΤΑ 6) ΑΔΡΑΧΤΙ
- 7) ΤΑ ΑΣΤΑΡΙΑ 8) α-ΤΙΚ β-ΑΣ ΚΑΘΕΤΑ
- 1) α-ΡΙΚΑ β-ΑΤΙ 2) ΡΟ-Ι-ΔΑ
- 3) ΚΛΑΣΤΡΑ 4) α-ΙΑΣ β-ΤΣΑ-Τ
- 5) α-ΣΚΙ β-ΑΧΤΙ 6) α-ΡΑΚΙ β-ΤΑΚ
- 7) α-ΟΑ β-ΡΙΝΑ 8) α-ΤΙΣ β-ΙΑ
- 9) ΤΡΑΧΑΝΑΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ:

Ο Γιάννης Ν. Πραμαντιώτης απέκτησε κόρη.

ΓΑΜΟΙ:

Τέλεσαν τούς γάμους τους οί παρακάτω χωριανοί μας:

1. Ο Άποστόλης Ίωάν, Σιώτος με την Λίτσα Τζαλαλή από τὰ Γιάν-
νινα.
2. Ο Χρήστος Άλέξη Ξεκάρφωτος με την Μαρία Σταθοκώστα από τή
Φραγκόσκαλα Άγρινίου.
3. Ο Νίκος Ίωαν, Γέροντας με την Χρυσούλα Γιαννακοπούλου από τὸ
τὸ Άνθοχώρι Μετσόβου.
4. Η Άναστασία Νικ. Μπόχτη με τὸν Κων)νο Ράπη από Μελιγ-
γούς Δωδώνης

.....Τ' ἀντρόγυνα πὸ ἔγιναν ν' ἀσπρίσουν νὰ γεράσουν.

